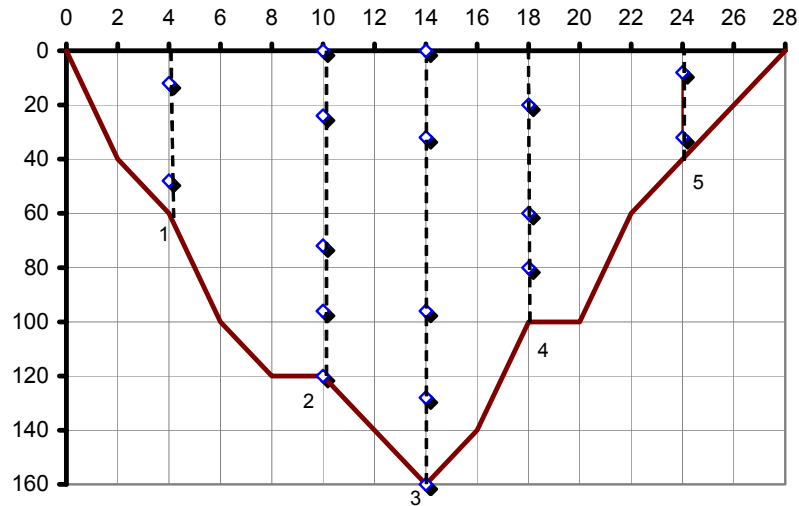

Решен пример 1

Со хидрометриски мерења снимен е попречниот пресек на една река и измерени се брзините на различни длабочини во вкупно 5 вертикали. Да се определи следното (а) средните брзини во вертикалите и (б) протокот со графоаналитичка метода.

Слика 6.8 Попречен пресек со положба на мерени вертикали

Мерените брзини во вертикалите се:

Вертикала 1: $V_{0,2h}=0,7\text{ m/s}$; $V_{0,8h}=0,6\text{ m/s}$

Вертикала 2: $V_p=0,9\text{ m/s}$; $V_{0,2h}=0,95\text{ m/s}$; $V_{0,6h}=0,8\text{ m/s}$; $V_{0,8h}=0,7\text{ m/s}$;
 $V_d=0,65\text{ m/s}$

Вертикала 3: $V_p=1,0\text{ m/s}$; $V_{0,2h}=1,02\text{ m/s}$; $V_{0,6h}=1,0\text{ m/s}$; $V_{0,8h}=0,85\text{ m/s}$;
 $V_d=0,75\text{ m/s}$

Вертикала 4: $V_{0,2h}=1,0\text{ m/s}$; $V_{0,6h}=0,8\text{ m/s}$; $V_{0,8h}=0,7\text{ m/s}$

Вертикала 5: $V_{0,2h}=0,6\text{ m/s}$; $V_{0,8h}=0,7\text{ m/s}$

Решение:

(а) Определување на средните брзини во вертикалите

Во зависност од бројот на точките во кои се мерени брзините, се применуваат равенките 5.6, 5.7 и 5.8.

Вертикала 1:

$$V_{sr}^1=0,5 \cdot (V_{0,2h}+V_{0,8h})=0,5(0,7+0,6)=0,65\text{ m/s}$$

Вертикала 2:

$$V_{sr}^2 = 0,1 \cdot (V_p + 3V_{0,2h} + 3V_{0,6h} + 2V_{0,8h} + V_d) =$$

$$0,1(0,9 + 3 \cdot 0,95 + 3 \cdot 0,8 + 2 \cdot 0,7 + 0,65) = 0,82 \text{ m/s}$$

Вертикала 3:

$$V_{sr}^3 = 0,1 \cdot (V_p + 3V_{0,2h} + 3V_{0,6h} + 2V_{0,8h} + V_d) =$$

$$0,1(1 + 3 \cdot 1,02 + 3 \cdot 1 + 2 \cdot 0,85 + 0,75) = 0,95 \text{ m/s}$$

Вертикала 4:

$$V_{sr}^4 = 0,25 \cdot (V_{0,2h} + 2V_{0,6h} + V_{0,8h}) =$$

$$0,25(1 + 2 \cdot 0,8 + 0,7) = 0,825 \text{ m/s}$$

Вертикала 5:

$$V_{sr}^5 = 0,5 \cdot (V_{0,2h} + V_{0,8h}) = 0,5(0,6 + 0,5) = 0,55 \text{ m/s}$$

(б) Определување на протокот со графоаналитичка метода

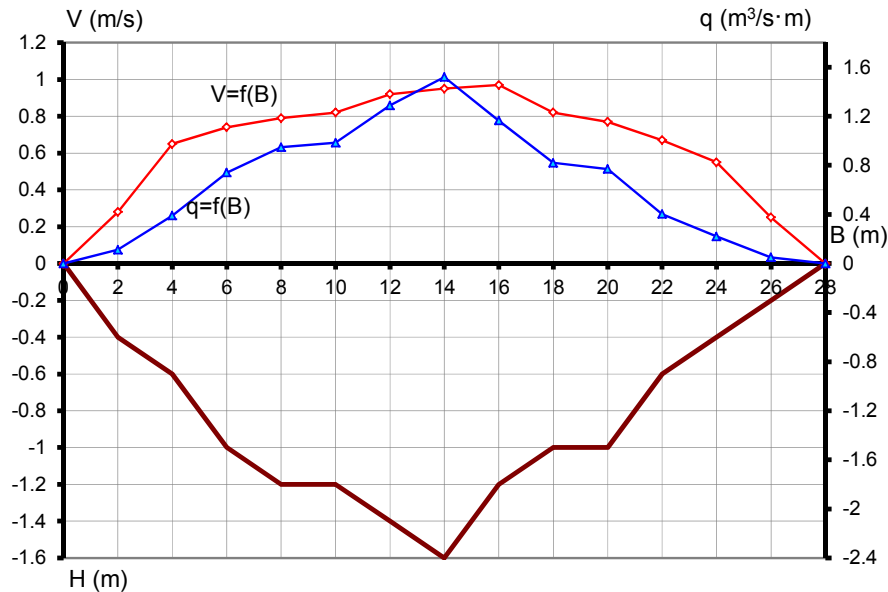
Со определените средни брзини во вертикалите во предходната точка, се конструира кривата на брзините $V=f(B)$. Потоа, од таа крива се отчитуваат средните брзини во останатите вертикали кои се на меѓусебно растојание $\Delta B=2,0$ m. За секоја вертикала со позната длабочина h и позната средна брзина (V), може да се определи елементарниот проток $q=h \cdot V$ во ($m^3/s \cdot m$). Со вака определените елементарни протоци може да се нацрта и зависноста $q=f(B)$. Протокот се пресметува со изразот $Q = \sum q_i \cdot \Delta B$. Целата постапка е покажана во Табела 5.3 и на Слика 6.9.

Табела 5.3

Растојание од лев брег L (m)	0,0	2,0	4,0	6,0	8,0	10,0	12,0	14,0	16,0	18,0	20,0	22,0	24,0	26,0	28,0
h (m)	0,0	0,4	0,6	1,0	1,2	1,2	1,4	1,6	1,2	1,0	1,0	0,6	0,4	0,2	0,0
V (m/s)	0,00	0,28	0,65	0,74	0,79	0,82	0,92	0,95	0,97	0,82	0,77	0,67	0,55	0,25	0,00
q ($m^3/s \cdot m$)	0,000	0,112	0,390	0,740	0,948	0,984	1,288	1,520	1,164	0,820	0,770	0,402	0,220	0,050	0,000

$$\sum q_i = 9,414 \text{ m}^3 / \text{s} \cdot \text{m}$$

$$Q = \sum q_i \cdot \Delta B = 18,828 \text{ m}^3 / \text{s}$$

Слика 6.9 Графоаналитичко определување на протокот

Решен пример 2

На слив со површина $A=110 \text{ km}^2$ има 4 дождемерни станици каде се измерени следните годишни суми на врнежи: $P_A=800 \text{ mm}$, $P_B=900 \text{ mm}$, $P_C=1.100 \text{ mm}$ и $P_D=960 \text{ mm}$. Процентуалното учество на површините на дождемерните станици A, B, C и D, во однос на вкупната површина изнесуваат: $a_A=25 \%$, $a_B=27 \%$, $a_C=23 \%$ и $a_D=25 \%$. Да се пресметаат просечните врнежи во сливот со методата на средна аритметичка средина и со методата на Тисен.

Решение:

Определувањето на просечните врнежи со методата на средна аритметичка средина се врши со равенката 3.6:

$$P_{sr} = \frac{\sum_{i=1}^{i=n} P_i}{n} = \frac{P_A + P_B + P_C + P_D}{4} = \frac{800 + 900 + 1100 + 960}{4} = 940 \text{ mm}$$

Просечните врнежи се определуваат со равенката 3.7:

$$P_{sr} = \frac{\sum_{i=1}^{i=n} A_i \cdot P_i}{\sum_{i=1}^{i=n} A_i} = \sum_{i=1}^{i=n} a_i \cdot P_i = \frac{a_A}{100} \cdot P_A + \frac{a_B}{100} \cdot P_B + \frac{a_C}{100} \cdot P_C + \frac{a_D}{100} \cdot P_D$$

$$P_{sr} = 0,25 \cdot 800 + 0,27 \cdot 900 + 0,23 \cdot 1.100 + 0,25 \cdot 960 = 963 \text{ mm}$$